

EDINOST
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo
in soboto ob 8. uri zjutraj.
Edinost stane:
za vso leto f. 6.—; izven Avstrije f. 9.—
za 1/2 leta " 3.—; " 4.50
za 1/4 leta " 1.50; " 2.25
z "Novičar"-jem:
za vse leto f. 7.—; izven Avstrije f. 10.—
za 1/2 leta " 3.50; " 5.—
za 1/4 leta " 1.75; " 2.50
Posamežne številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nvč.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nvč.
"NOVIČAR" po 2 nvč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"Edinost je moč".

Vabilo na naročbo.

Z novim letom bode "Edinost" izhajala po trikrat na teden, v šestih izdanjih. Izhajala bode nastopno:

V ponedeljek ne bode lista. V torek izide zjutranje izdanje ob 6. uri zjutraj in se bode prodajalo isti dan; večerno izdanje izide ob 7. uri zvečer in se bode prodajalo v sredo. V četrtek izide zjutranje izdanje ob 6. uri zjutraj in se bode prodajalo isti dan; večerno izdanje izide ob 7. uri zvečer in se bode prodajalo v petek. V soboto izide jutranje izdaje ob 6. uri zjutraj in se bode prodajalo isti dan; večerno izdanje izide ob 7. uri zvečer in se bode prodajalo v nedeljo in ponedeljek.

Vnanjim naročnikom se bode odpošljalo zjutranje izdanje s prvim zjutranjim vlakom, tako, da je bodo naročniki dobivali še isti dan. Večerno izdanje se bode odpošljalo se zadnjim večer-

nim vlakom, tako, da je bodo dobivali naročniki že drugi dan zjutraj. Po tej uredbi bodo imeli tudi naši vnanji naročniki sleherni dan svoj list.

Da še bolj ustrežemo tržaškim naročnikom, pošljali jim bomo list na dom po raznaševalcih, znotrži prosimo, da nam na tančno označijo svoja stanovanja.

Obojno izdanje "Edinosti" bodo izhajalo na dveh straneh v primerno povečani obliki in bodo stalo:

za jeden mesec	gld.	— 90
za tri mesece	"	2.60
za pol leta	"	5.—
za vse leto	"	10.—

Po tabakarnah v mestu in po okolici se bodo list prodajal po DVA novčica.

Listu bomo redno prikladali poštne nakaznice, da olehčamo naročevanje.

Prve številke bodočega leta dobe na ogled vsi naši naročniki in tudi drugi rodoljubje, pozneje pa bodo dobivali list le tisti, ki se naroče nanj in tudi naprej plačajo naročino vsaj za jeden mesec.

Konečno pa resno besedo našim dosedanjim naročnikom. Ker se list z novim letom preustroji in nastopi tako rekoč povsem novo življenje, urediti nam bodo tudi upravnost na novi podlagi. Ko se prične novo življenje, zaključiti treba tudi stare račune. Zato

opozarjam, da vse one, ki do novega leta ne plačajo svojega zastarelega dolga, izročimo gosp. odvetniku dr. Gregorinu. Kdor torej noče imeti sitnosti in stroškov, poravnaj naj takoj, kar je zaostal!

Upravništvo "Edinosti".

O našem listu.

Z novim letom stopi list "Edinost" v XIX. svoj tečaj, 19 let — lepa doba to v življenju časopisa! In zlasti pri nas! Zgodovina bojev slovenskega naroda za svoj obstanek, takoreč za svoje nago življenje, ni druga nego zgodovina ne-prestanega trpljenja, zgodovina našega mučeništva. Le malo je svetih toček na straneh novodobne zgodovine našo; pač pa nam pripoveduje na sleherni strani o strilih nadah in o brdkih prevarah. Pri tolikih nevseh in pri tolikem nasprotstvu, katerega mora prenašati ubogi narod naš, moramo se čuditi zares, da smo se sploh vzdržali po konci in da nismo že davno vrgli orožja od sebe. In da ga nismo, na tem se moramo zahvaliti nekaljenemu, neizcrpivemu idejalnemu in požrtvovalnemu rodoljubju naših zavednih krogov. Vsemožnemu smo res dolžni hvalo na veliki milosti, da je vsaj v jednem delu našega naroda ohranil te zlate čednosti. To nas vzdržuje pri življenju. V denašnjih dneh imamo vsaj to dobro, da se je mej nami obrnila živa vera v boljšo bodočnost. Trdnata zavest, da tudi za nas pridejo boljši dnevi, nas kripi, jači in usposobljuje za nadaljnje boje — brez te zavesti obnemogli bi bili že zdavna. A komu se imamo poleg božje milosti zahvaliti, da ni z nami še slabši, nego v resnici je? Onim prvakom gotovo, ki se živo besedo in raznimi spisi — leposlovnimi, poučnimi in znanstvenimi — poslujejo rod svoj in mu vnmajajo ljubezen

do pedi lastne zemlje. A tudi slovenskemu časnikarstvu moramo zapisati lep del te zasluge na račun. Da: zgodovina slovenskega časnikarstva je zgodovina slovenskega naroda. Zlasti o našem listu smemo reči, da je najtesneje spojen z vsem narodnim gibanjem tržaškim v zadnjih dveh desetletjih. To je res nekoliko podobno — samohvali, ali resnica je. S posebnimi faktičnimi pridobitvami na političkem in narodnem polju se res ne moremo posnati, ali to rečemo lehko mirno vestjo, da je naš list pošteno pripomogel v to, da se slovensko vrste v mestu tržaškem množe, da se v vseh slojevih jači in krepi narodna zavest in pa neizogibno potrebni čut v zajemnosti z vsemi rojaki našimi, živečimi po drugih pokrajinh. Naš list je vsikdar vršil svojo dolžnost; s tem pa nečemo nikakor reči, da je bilo pri našem listu do sedaj vse tako, kakor bi moralo — ne, ne: misam občutimo najbolj, kako dolga nam je še pot do popolnosti. To pa smemo zatrdiriti čitatelje naše, da nam je bila volja vsikdar najbolj ter da so bile nevšečnosti našega položaja često velike močne nego naša dobra volja.

Danes nam je storiti še korak dalje ter pripoznati kar brez ovinkov, da list "Edinost" v dosedanji obliki nikakor ne zadoštuje več našim posebnim tržaškim potrebam. Posobni, pravimo. Često je čuti namreč — in to iz ust najrazsodnejših rodoljubov — da imamo Slovenci vse preveč listov ter da neodpustno cepimo in slabimo svoje časnikarske moči. Tej tožbi se ne drznemo oporekat, ker je popolnoma opravičena. In vendar: pri nas v Trstu stoje stvari tako, da se nismo mogli izogniti odločni zahtevi javnega menenja: da moramo z novim letom popolniti in razširiti naš list. A da je ta potreba zares živa dokazuje najbolj okolnost, da so ravno sirki slojevi, da je maza

žalostno je bilo le pogledati jo. Potrgana, zamazana je bila, obleka jej je bila mokra do pasa, obraz pa suh in bled. Nekoč krasno jej oči sti upadli globoko in trpalnice so jej bilo rudeče in zatekle.

— Julika! — zakličem ves začuden; bolelo me je v srco in ram me je bilo. A ona me ni spoznala. Pokličem jo vnovič. Tedaj se obrne in ustavi, ne ozrni se mi v obraz:

— Grem k cesarju! Ubili so mi otroka — uprav kakor očeta! Ustrelil se je — joj — joj — ustrelil! Tudi njemu niso dali kruha, če prav je bil dober in pošten ter je znal hrvatski in nemški. Kaj hočejo še več? Oh — vse povem milostljivemu cesarju! — Tedaj je pričela brzo, nerazumljivo in v mehaničnem recitovanju govoriti svoj govor, namenjen cesarju. Ko je končala — poletela je naprej. Hotel sem jo zadržati in pohitel sem za njo. Spoznal sem, da je ponorela. Poslal sem precej služabnike za njo, — no, tudi oni je niso vjeli, kajti v svoji norosti se je potajila lokavo ter jo niso mogli najti.

Nekoliko dni pozneje so našli njo truplo. Pokopati sem jo dal poleg gomile njenega sina, ki je ležal na nekem vaškem pokopališču pri Savi — zunaj linije posvečene zemlje — ker je bil sam morilec! (Konec druge povedi).

PODLISTEK.

Nazaj!

Zložil Tugomer.

Nazaj na jug, v domovje krásno!
Tja moje si želi srca,
Kjer v vék smejš nebó se jasno,
Kjer vreloj sréberni šumé;

Kjer sadje okrepljalno rás,
Tajinstveno šumeva gozd,
Kjer se po tratah čeda pase,
Kjer v goste vabi s trte grozd;

Kjer cvetke vspévajo vonjive,
Kjer slavédek milo žvgoli,
Kjer rajujo devojke žive,
Na úho glas domač zveni!

V deželi meglovitej méně
Objema sréna tu brdkóst,
Tu sape bréje ledéne,
Tu tuja mi je veselóst!

Tuj človek tu me obkrožuje,
Ki ne umeje mi srca,
Tu licemeratvo le kraljuje,
Strastij vihár je tu domá!

Oh, kólikrat na dan uhaja
V domač kraje mi spomin,
Kjer vžival sem veselje raja
V prijatlov krogu domačin!

Za mizo v vrhu smo sedeli
Ter pili vince smo sladkó,
Vganjáli šale smo in pelí,
Drug drugemu udán srénó!

Pri oknu zdaj samevam v sobi,
Pogléd na gróblje mi je vprt —
Mar tu i ja kdaj spal bom v grobi,
Ko bleda me objame smrt?

O ne, o ne! Še v grobu duša
Pokoja né bi našla tú,
Človeški duh pokój okuša
V domače le gomilo dnú!

Zató domov me srce zove . . .
Naj tam me vzprejme zemlja v sé,
Kjer blag rojak sadil cvetôve
Na grob bo moj, lijóč solzé! . . .

Tri povesti brez naslova.

Hrvatski spisal Ksaverij Šandor-Gjalski.

Druga povest.

(1858—1879)

(Dalje).

In tako so tekla leta. Vedno sem mislil na Juliko in njenega sina, no, že dolgo časa ju nisem videl. Moja roditelja sta se mej tem izselila iz grajsčine, jaz pa sem se šolal po svetu in tako nisem niti znal o njima in tudi nisem mogel nicensar.

izvedeti. Kedar-koli sem se povrnil na dom, povpraševal sem po njima, a nikdo mi ni mogel povedati kaj gotovega. Lekar je nekaj govoril, da je Julika precej dobro šlo, ker jej je sin služil v nekem kraljevem uradu, da so ga potem — na veliko materino žalost — vzeli v vojake, a da se povrne kmalu ter da dobiti službo pri pošti ali železnici, ker se je v Bosni posebno dobro obnesel in valed tega dobil avtinijo.

Meno so posebno veselile take vesti.

Takrat sem se mudil na kmetih prako navade. Še meseca novembra sem bil zunaj. Nekega večera sem se vračal z lova proti domu. Bil je nekako moten jesensk večer. Otožnost je prihajala od vseh strani, povsodi je bilo videti neko dosadnost. Gosti nivi oblaki so se podili po zraku ter se lovili z jesensko ojstro sapo po vrhe hribov, mešajoč se z meglo, ki se je dvigala kvišku od vlažne zemlje. Že gola drevesa je trgal in lomil veter. Po dolinah se je bližala voda v vsakem potočiku; na potu je ležalo blato, po cestah je bilo videti velike mlake.

Bil sem že skoraj doma, ko zapazim neko osebo, hitečo sredi ceste po najhujšem blatu, ne ozirajoč se ne na levo in ne desno ter vedno govoreč in z rokami mašajoč. Ustavlil sem se — in spoznal Juliko.

najbolj pritisnila na nas, sluteč instinktivno veliko nevarnost, izvirajočo iz nedostatka, da naš list radi nedostatnosti svoje oblike ne more odbijati pogubnega vpliva nasprotnih listov mej našim narodom. Videč, kako se bolj in bolj razširja zlasti „Il Piccolo“ mej našim ljudstvom, videč, da ga skoro ni slovenskega težaka, kateri ne bi kupoval in čital sileherni dan omenjeni laški last, morali smo slednjic misliti na to, da z jednakim orojem stopimo v boj proti nasprotnim vplivom. Dokler je le inteligencija čitala nasprotne liste, ni bilo tolike nevarnosti, a ko so jih jeli čitati tudi priprasti ljudje, je postala nevarnost zares velika. Izobražen človek ima svojo lastno sodbo, on ve dobro, kedaj in kako laže in zavija nasprotnik — v rokah izobraženca nasproten list ni tako nevaren. Drugače je z nekim, priprastim človekom; ta ne ve ločevati pěnice od julkice; pologoma sicer ali dosledno in sileherni dan dovajajo mu nasprotniki strups v srce in predno se prav zavemo tega — že je v njihovem taboru; in če že ne to, vsaj hladen postane do naše stvari.

Ta žalostna prikaz je vznemirjala bolj in bolj naše poštenjake iz nižjih razredov, vznemirjala jih je, kajti oni imajo največ prilike, občevati se svojimi vrstnikami in po takem tudi največ prilike spoznavati nevarnost.

Odločilni činitelji pri društvu „Edinost“ so se upirali kolikor in dokler se je le delo zahtevi po razširjenju našega lista, zbor cesar so morali često požirati očitanja nemarnosti, zanikernosti in celo — lenobe. Mi nismo zamerili dotičnikom: iz njih je govorilo le srce, mi pa smo morali računati, trezno računati. In računi so nam povedali, da si nakopljemo velikančko butaro, a ko razširimmo naš list.

Slednjič smo se udali, smo se morali udati, videči, daje nevarnost postala skrajna. In tako se „Edinost“ razširi in popolni z novim letom, kakor smo pojasnili že zadnjič in pojašnjeno tudi danes na celu lista. Le težkim srečom, po dolgem uginjanju in v velikih skrbeh odločili smo se do tega koraka. Pri tem nas jedino tolaži ta nada, da bode naše občinstvo odalej vrisalo svojo dolžnost, da nas bode podpiralo po vsej svoji moći: da je ne bode slovenske hiše v Trstu, v kateri ne bi se sileherni dan čitala „Edinost“!

A tudi do netržačkih, do Slovenscev po deželi se nam je obrniti v tem trenotku, da bi nas podpirali v našem boju za obstanek slovenske narodnosti v Trstu. Kdor se nazivlje slovenskega rodoljuba, kdor ve, da je Trst jedna najvažnejših postajank ne le za narod naš, ampak za vso državo, temu je dolžnost pripomoči v to, da se ohranimo tu v Trstu. Vsacemu zavednemu Slovenscu je dolžnost podpirati periferijo, kajti kakor hitro pada periferija, pride takoj na vrsto tudi sredisce, srce! Truditi se hočemo, da ustrezemo različnim željam občinstva, kolikor se bode le dalo pri obstoječih razmerah. Prinašali bodo uvodne članke in zanimive podlistke, bavili se bodo intenzivno z delovanjem naših poslancev, skrbeli bodo za redna trgovska poročila; prijavljali bodo različne zanimive vesti, tako tržačke, kolikor slovenske splošne. A pri tem ne bodo preizrali važnih političkih in nepolitičkih dogodkov po vsej Evropi.

In to obljubljamo že danes: ako se izpolni naša nuda, da najdemo mej občinstvom primerne podpore, razširimmo in polnimo naš list še bolj v teknu jednega leta! —

Na delo torej rojaki — v prid slovenskemu življu tržačkemu in v sredo in blagor vsega naroda slovenskega.

Za našo trgovinsko mornarico.

Govor drž. posl. Spinčiča v seji posl. zbornice dne 25. novembra 1893.

(Dalje.)

V letu 1885 so mnogi lastniki ladij in mornarji obdrževali konferenije, večinoma v Trstu. Vseh je bil neka knjiga, kojo je vlada nesluženo postavila v sedemleten pokoj. Storilo se ni ničesar za svobodno brodarstvo, ampak pospeševali ati se le obe veliki parobrodni društvi, namreč Lloyd in Adria, društvi, ki se, kakor znano, nahajati v rokah hont finance (prvih denarnih sil); ti društvi jedini je podpirala vlada; mej tem ko ni nič storila za druge ladije, kakor se tudi zdaj najbrže ne zgodi ničesar, kolikor se dostaje tretje točke poboljšakov; in to ravno iz ozirov na obeti dve društvi, kajti določa se, da se bodo prispevki za potovanje dajal za potovanja od in do avstrijskih pristanišč, ako se ta potovanja ne bodo vršila poleg kake od državne uprave koncesionirane redne črte. Lloyd ima svoje redne od državne uprave subvenzionirane črte na Vzhod, v Jutrovene dežele, do Črnega morja, v Indijo in v Brazilijo. Adria ima od države subvenzionirane črte v Italijo, Francosko, Španijo, na severno obrežje Afrike, potem pa tudi do atlantskih pristanišč Bordeaux, Rouen, Havre, Antverpno Amsterdam, Hamburg, London, Liverpool, Glasgow in slednjic v Brazilijo in Novi York.

Če so pa boda prispevki za potovanja dajal le tedaj, ako se potovanje ne bode vršilo v teh črta, potem, vprašam vas, katera pota naj uberejo svobodne ladije? (Poslanec Ladinja: V deželo Culu!) Z obrežji velikega oceana občujejo naše ladije prav malo, sicer pa jim ostaneta le Grenlandija in dežela Culu, kakor je opomnil poprej gospod tovariš. Vrh tega se dogaja, gospoda moja, da nekatere razpoljaljave tvrdke monopolizujejo razpoljaljanje, tvrdke, ki so zavise od parobrodne družbe, ali prav za prav, od katerih so zavise parobrodne družbe. To se je na Reki že zgodilo in se lahko zgori tudi v Trstu, ako se temu ne pride v okom. Ako se prispevki za potovanja ne privoli vsem ladijam, katere vozijo tudi od Črnega morja v Srednjezemsko in v atlantski ocean, ako se prispevki za potovanja ne raztegne na vse vožnje, ali vsaj do se ne opusti stavek člena VII, zahtevajoč, da se potovanja ne smejo vršiti poleg kake subvenzionirane črte, ako se hoče računati na kak prispevki za potovanje, tedaj je člen VII iluzoričen za naše svobodne ladije.

Kar se tiče 4. točke, namreč oproščanja od pridobninskega in dohodninskega davka, moramo to določilo smatrati kot ugodno in zadovoljivo; a oprostitev bi se morala raztegniti od pet na deset let, to je, za določno postave same. (Prav res?)

Sicer pa si ne morem kaj, da ne bi podprt, kar je predlagal in sprožil g. predgovornik (vitez Stalitz), posebno pa rezolucijo visokospoštovanega tovariša Burgstallerja, zadovajočo konsularne tarife in pristojbine v pristaniščih, potem pripomilo visokospoštovanega tovariša poslanca Biankinija gledé izdanja zakona za trgovinsko mornarico. Posebno moram pozdraviti izpodbudka istega posl. Biankinija, ki se tičejo male vožnje ob obrežji. Nikari pozabiti, gospodje moji, da tu gre za veliko krog prebivalstva, za stotine in tisoče prebivalcev obrežja, katerim je morje jedino zemljišče in katerim je ladijca jedino orodje, s katerim morajo služiti vsakdanji kruh sebi in svoji družini. To so naši mali obrtniki na obrežju, in podpirati treba tudi te; kajti ne v blagostanju posameznikov, ampak v blagostanju množic prebivalstva treba iskati ne le srečo naroda, ampak tudi srečo in moč države, tako v času miru, posebno pa v času vojske.

Čul sem, da se ta postavni načrt izroči odseku, ki se bodo posvetovali v kratkem. Spoštovanim članom odseka polaganjem, razum onega, kar sem že popred

sprožil, na srce, da se določilo VI. člena „dne 1. julija v imenu“ itd. premeni tako, da ima veljavo za dan 31. decembra 1893.

To pročnjo hočem utemeljiti z nastopno opombo: Jaz priznam odkrito, da so mnogi naši prebivalci obrežja in lastniki ladij v teh sedmih letih, odkar je vlada one druge državne polovice privolila poboljšake, vpišali svoje ladje v oni drugi državni položici. (Čujte!) To se lehko popravi mej tem, ako bodo lastniki ladij videli, da je rok za vpisovanje ladij odprt do 31. decembra t. l.

Slednjič si dozvoljujem prositi gospodo v državnem zboru, da bi vprejeli ta zakonski načrt, za katerega budem glasoval tudi jaz, kakor tudi dotične popravke, ki se bodo nasvetovali v podrobni razpravi (Dobro! Dobro!)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Istrska trgovinska zbornica vložila je po svojem zastopniku Juriju Artusiju pročnjo pri trgovinskem ministerstvu, da ne reši povoljno interpolacijo posl. dr. Laginja za premeščanje istrske trgovske zbornice iz Rovinja v Pulj.

Dunejska gospodska zbornica izročila je zakonski načrt, po katerem se uvrstijo okrajni sodniki v VII. plač. razred, združenima odsekoma, političkemu in pravosodnemu. — Vprejela je več zakonskih načrtov, med katerimi načrt za gradnje valuganske železnice.

Poslanska zbornica je sprejela celo vrsto zakonskih načrtov, med njimi začaeni pravilnik trgovinskih odnosa s Španijo in resolucijo, po kateri se podviza vlada, da se posebno ozira na nepravilno parobrodno črto med Trstom in Spanijo in Španijo. — Dne 17. t. m. bilo je zasedanje odloženo. Podpredsednik Kathrein zahvalil se je poslancem, na njih delovanju v obrambo miru in povzdrigo narodno-gospodarskih interesov — „Mostags-Revne“ javlja, da pripravi vlada čez Božič volilno preosnovovo, katero predloži v prihodnjem zasedanju poslanski zbornici. Namerja osnovati dva nova volilna razreda; jeden za davkoplačevalce izpod 5 gld., drugi za obrne delavce.

Vnajne države.

Novo italijansko ministerstvo, čigar sestavo smo javili v poslednjem „Novinarju“, razvije svoj program pred poslansko zbornico jutri, 21. decembra. Crispin načrta baje popolnoma preosnovati proračun in upeljati važne finančne in politične preosnove. — Dne 18. t. m. bili so imenovani državni podstajniki za posamežne oddelke v ministerstvu. Ti so: Salandra za finance, Daneo za pravosodje, Antonelli za sunanje posle in Constantini za nauk. Za vojno ministerstvo ne bode imenovani podstajniki. — Sedanji zamotani položaj v Italiji označuje Crispinova izjava, po kateri zahteva šest mesecev odmora za odgovor na interpolacijo in na vprašanja o delovanju „sedmorice“ v bankarski zadavi.

Pri sv. maši, kojo je daroval sv. Oče dne 17. t. m. v cerkvi sv. Petra v Rimu, bile so navzoče deputacije rimske katoličke družbe, kacihi 15.000 oseb. Po sv. maši dal je papež predčitati alocucijo, v kateri spominja sv. Oče, da je v Rimu po božji previdnosti stopila krščanska slava na mesto poganske. Zastonj bi križali pota božje previdnosti, aki bi boteli ponoviti pogansko gospodstvo ter oropati Rim dragočenosti, katero je prejel od sv. Petra. Papež je prav zdrav in izgleda jako dobro.

V Belogradu začne končna razprava proti zatoženemu ministerstvu Avakumovićevemu v četrtek dne 21. t. m. Sodija bude predsedoval načelnik državnega sveta Pero Velimirović; sodnikov bude šestnajst, deloma državni sestovalci, deloma članovi prizivnega sodišča.

Poleg osmerih zatoženih ministrov pozvano je mnogo prič. Zatožene ministre bodo branili 24 odvetnikov.

Iz Berolina javljajo, da v kratkem menjajo izjemno stanje v Alzaciji in Loreni. Cesar Viljem je pozval v tamnem guvernerja kneza Hobenlohe v Berolin.

Predsednik zavezničkih držav Švicarskih za leto 1894. je izvoljen Emil Frey. (Frey se je rodil leta 1838 v Mönchensteinu pri Baselu. Studiral je pravo, potem pa se vojskoval v Ameriki. Vrnivši se v svojo domovino deloval je vedno v to, da more Švica braniti svojo neutralnost. Večina v zavezničku sveto bila je vedno z njim. — Švicarski predsednik je izvoljen samo za leto dnij, ter nima nobenega posebnega političnega vpliva. Njegov posel je le predsedanje zavezničku svetu in podpisovanje službenih spisov. Država mu daje le nekoliko večjo plačo, (18.000 frankov), kakor ostalim sestovalcem (15.000 frankov); nima pa nikakorih odlik v svoji zunanjosti. Ur.)

Španska je nesrečna v Melilli. Te dni je strašen vihar razdeljal razne utrde. Sploh pa stoji vse zadeva nespremenjena. Marokanski sultan dal je španski kraljici-regentinji izreči svoje začenjenje o dogodkih v Melilli in o smrti generala Margalla.

Iz Rio de Janeiro je prišla vest, da je pretekloga petka zvečer okolo 10. uri napadel predsednik republike Peixoto uporno vojsko. Uporniki začeli so takoj bombardovati mesto. Ker so se baš o tej uri vršali ljudje iz gledališč, bilo je več tisoč ljudi na ulicah. Zavladal je grozem strah. Ubitih je več sto ljudij, poleg tega pa so nopravile bombe v mestu velikansko škodo.

Različne vesti.

Imenovanja. Deželnim glavarjem Štajerske je imenovan Edmund grof Attems, njega namestnikom pa notar v Mariboru, posl. dr. Fran Raday. — Okrajinom sodnikom v Cerknici je imenovan g. Ivan Nedog, sodniški pristav v Breščah na Štajerskem.

Interpelacija posl. viteza Nabergoja radi postopanja proti slovenskim delavcem pri javnih skladisih je razgrela tudi blebetavega „Il Piccolo“. V potu svojega obraza se zvija revše, da bi opravičilo one svoje prijatelje, ki gospodujejo v javnih skladisih. Najprvo moramo naglašati, da „Il Piccolo“ niti ne taji, da ne bi se bilo slovenskim delavcem prepovedalo govoriti slovenski. Da bi pa vendar opral dotišnika, ki se je s to svojo prepopovedjo pregrebil ne le proti načelu jednakopravnosti, ampak tudi proti načelom človekoljubja in osebne svobode, izlekkel je „Il Piccolo“ iz svoje zaloge vse mogoče sofizme, da: pomagaj mi, kar mi pomagati more! Najprvo trdi, da prepopoved ni bila obrnjena proti slovenskemu jeziku v jekoslovnem zmislu, ampak le proti tistem organu, katerega sileherni človek nosi mej zobjmi. Ali z drugimi besedami: „Piccolo“ je stvar zasukal tako, kakor da so slovenski delavci samo klepetali in nič delali. Kdor pozna slovenskega delavca, ta je gotovo pogodil, da je ta izgovor tako piščav, da ga ne bi smel rabiti niti „Il Piccolo“. „Il Piccolo“ priznava istotako, da se je tudi pri drugih prilikah prepopovedalo slovenskim delavcem govoriti slovenski. Tudi za te druge slučaje ima „Il Piccolo“ svoj — piščav izgovor. Pravi namreč, da so nekateri slovenski delavci ostentativno odgovarjali slovenski tudi svojim višnjim; zato se jim je reklo, da naj govore italijanski, in če ne umejo italijanski, pa — nemški! Ali so navrhani, gospoda! Dobro vedač, da bi mej načimi težaki zastonj iskali živo dušo, ki ume nemški, postavili so jim alternativo: ali italijanski, ali nemški! Ker naši delavci, kakor rečeno, ne umejo nemškega jezika,

ne preostaja jim drugači, nego govoriti italijanski. Stvar je torej vendar-le tako, kakor trdi Nabergoj: da silijo namreč naša delavec govoriti italijanski. Ali je umestno in pravično pri takem podjetju, ki prosi pomoči iz državnega zaklada, pri katerem imajo menda svoj pošteni delež tudi Slovani, to razsoditi prepričamo drage volje tistim krogom, do katerih je bila obrnjena Nabergojeva interpelacija. Stvar zasukavati tako — in to hoče „Il Piccolo“ — kakor da so slovenski delavci hoteli drugim usiljevali svoj jezik, to pa je že tako bedasto početje, da si more žnjim ogrešiti svojo dušo le list, stoeč na duševni višini našega — „Il Piccolo“. Na neslani dočip o „l'oste di Prosecco“ nočemo reagirati, ker je že star in obrabljen, in pa — ker se tak ke brez taktnosti obsojajo same obosebi.

Interpelacijo Nabergojevo priobčimo doslovno, kakor hitro dobimo stenografski zapisnik.

Mestni svet triški ima nocoj svojo XIX. javno sejo. O nje izidu sporočimo v sobotnem „Novičarju“. Na dnevnem redu je med ostalim nagrada za bivše mestne učitinske uradnike.

Misijon v Gorici. Pretekle sobote pričel je v župni cerkvi sv. Ignacija v Gorici sv. misijon pod vodstvom čč. oo. jezuïtov Doljaka in Tomazetiča. Misijon bude trajal do sv. Štefana. Gorški židovski list se strašansko jezi, da so vsak dan po tri slovenske propovedi.

Cružbi sv. Cirila in Metoda je podaril gosp. Spilar Ivan 2 kroni. — Anton Pižon v Škednju 40 stot. zgubljene stave, 40 stot. pa Valento Lupo iz veselja, da je najhitroje izpil kozarec ter s tem dobil stavo. — Gosp. Josip Pertot daroval je svoto 10 kron.

Za „Božičico“ darovali so dalje: g. Josip Gorup 50 for. g. B. Mimbelli 25 for. ga Engelbilda Laurič 15 for. g. Kr. Seugliev 10 for. g. Kristijan Dejak 10 for. g. D. Haggiconata 10 for. ga. Karla Ponikvar 5 for. g. prof. Macher iz Kotora 2 for. g. Kariž 1 for. ga. Ana Ščuka 1 for. g. Marica Nadlišek 2 for. ga. Ema Bartelj 6 kron. ga. Ant. Germek 2 for. društvo Detoljubov 1 for., gosp. kapelan Furlan 1 for., gd. in ga. Iv. Vatovac 4 f., ga in gd. Dr. Mandić 4 for., ga. Marija Schivitz 3 for., g. Gr. Stepančić 2 for., ga. M. Ipač 2 for., g. Tereza Metlikovič 1 krona. Nabraja dalje 5 for. Darovali: g. M. Živic 2 for., gosp. Krist. Štoka 3 for., Štefan Prelo 50 kr., Anton Žitko 1 gld. Ernest Švrljuga 20 kr., Ferko Fajdiga 30 kr. Ferko Švagel 20 kr. Po A. L. iz Proseka 25 kr., katere so darovali: A. L. 4 krone. Ga. V. Lukša, ga. F. Gorup, ga. F. Bulanč, ga. F. Dolenc, gdč. A. P—ž. g. J. K.—n. g. I. M. Martelanc vsaki po 2 kroni. G. E. Slavik, g. I. D., g. V. Cibic Zmagoslava v pokoji, gdč. I. P—o vsaki po 1 krono. G. J. Rupelj 60 stot., g. I. Godina 80 stot., g. A. Nabergoj 40 stot., M. Lukša 20 stot. V krčmi „Viktorija“ nabraji 11 gld. 40 nvd., katero so darovali: F. Žitko 50 kr. Žiberna 50 kr. T. M. 30 kr. Kaluža Tomaž 20 kr. Gruden 20 kr. Andolšek 20 kr. I. Renčel 10 kr. F. Petrič 10 kr. Lin Arko 20 kr. Matija Prelo 20 kr. Mile Vukadinovic 20 kr. Janez Krašovec 20 kr. Franc Lesar 20 kr. Vinko Sanzin 20 kr. Luigi Buhler 10 kr. Marija Kralje 20 kr. SSSS 20 kr. A. Oberenel 20 kr. Gregorič 20 kr. Ivan Klun 20 kr. Ivan Andrečik Suban 40 kr. Andrejček Šircu 20 kr. Dparotnik Troer 50 kr. Anton Lovšč 1 gld. Gregorič Jože 20 kr. Janez Rus 20 kr. Laurič 50 kr. Josip Urbančič 50 kr. Josip Javornik 50 kr. Stefan Mačič 30 kr. Franjo Lušin 50 kr. Giorgio Cesarek 20 kr. Anton 50 kr. Pertot Ivan 50 kr. Josip Kompare 1 gld.

Podružnica sv. Cirila in Metoda na Greti vabi na božičico, katero priredi v soboto dne 23. t. m. ob 4½ uri pop. v zadnji dvorani „Rojanskega po sojilnega in konsumnega društva“ v Rojanu za o-

troke združenih otroških vrtec v Rojanu in na Greti. Vspored: 1. Molitev. 2. „Kako visoko je nebo“, deklamuje Josip Šverca. 3. Petje. 4. „Ubožec“, prizor, izvajajo: Semic Miroslav, Požar Franc, Weinherat Ivan, Cvetnič Mirko, Kariž Irma, Vihtelič Dragotina. 5. Petje. 6. „Pridnim otrokom na večer sv. Miklavža“, Milic A., Štrukelj M., Purgar A., Orel A. 7. Petje 8. „Moje veselje“, deklamuje Kubik Julij. 9. Petje. 10. „Bog vse vidi“, prizorček: Josip Šverca, Josipina Ščuka. 11. Petje 12. „Miš, miška in mačka“, prizorček: Tešlker Eliza, Tavčar Ivanka, Piščaneč Amelija. 13. Jaslice v živih podobah z deklamacijo. 14. Zahvala, Ant. Purgar.

Za Božičico podružnice sv. Cirila in Metoda na Greti so darovali: gg. Drag. Martelanc 1 gld. Angelj Taccani 50 kr. Fran Ščuka 40 kr. N. N. 40 kr. Jernej Pertot 50 kr. Dragotin Pertot 30 kr. Š. I. 50 kr. A. M. 30 kr. A. Martelanc 10 kr. M. št. 127 10 kr. Krašec št. 76 1 gld. Cjakovski 20 kr. Just Martelanc 50 kr. Pertot Sebastian 30 kr. Ana Martelanc 40 kr. Marija Martelanc 20 kr. Starc Simon 20 kr. S. Martelanc 1 gld. Milič Josip 10 kr. Katarina Orel 40 kr. Pertot Jakob 1 for. Marija Kanduš, Urša Vodopivec, Marija Pertot, Znideršič Friderik, Sušmelj Jurij, Znideršič Ivan, Vedopivec Ivanka, Marn Franjo, Marn Ana po 50 kr. Pertot Andrej 1 for. Vodopivec Miha 10 kr. Pertot Andrej 1 for. Vodopivec Miha 10 kr. Pertot Antonija 60 kr. Znideršič Antonija 15 kr. Vodopivec Luka 20 kr. Vodopivec Ivan Marija 30 kr. Znideršič Martin 20 kr. Znideršič Jožef 30 kr. Vključu 16 for. 70 kr. Prstevšč zadnji objavljenih 81 for. 82 kr. vključu 98 for. 52 kr. Gčna Gombad učiteljica jo darovala 3 obleke, 9 parov nogavic in 12 parov zapestnic. Vsem blagim dobrotnikom in dobrotnicam nežne dece se najiskreneje zahvaljuje odbor podružnice ter jih uljudno vabi, da se vdelež Božičice ki bode prihodnje soboto, dne 23. t. m. ob 4½ uri pop. v zadnej dvorani „Rojanskega posoja, in kons. društva“ po spodaj navedenem programu.

Pevsko društvo „Velesila“ v Škednju priredi dne 28. januara veselico s petjem, igro in deklamacijo. Vspored pričimo pravočasno.

Iz spodnjega kolca se nam piše: V ulici „Ghega“ v mestu napravil je minole dni gosp. Edvard Lampe nad svojo pečально novo napisano tablo z napisom v italijanskem jeziku. Izven isto (glavne) table pa so še dve stranski tabli, jedna se slovenskim, druga z nemškim napisom. — Ta malo slovenski napis so navadni lahonski paglavci izpraskali z nožem — na veselje renegatski in drugi italijanski „čistokrvni“ kliki.

Ako g. Lampe zopet popravi omenjeni slovenski napis, rapraskajo mu ga paglavci gotovo zopet, ker visi prav nizko, da ga lahko doseže vsak deček.

Po mojem menenju bi bilo najbolje, da gosp. Lampe pusti ta prostorček prazen, veliki italijanski napis pa naj nadomesti — s slovenskim! S tem bi g. Lampe najbolje odgovoril paglavcem in njih demonstracijam. —

V istej ulici ima tudi vrlj g. Počkaj svojo prodajalnico, a četudi ima samo slovenski napis, vendar ima le več gostov in dela nego n. pr. kak „puro sangue“ s trikratnim italijanskim napisom! Omenjam še, da so vrlj v imenovani ulici se nahajajoči prodajalci jestvin, krčmarji in dr. slovenske narodnosti, a izven g. Počkaja se nobeden ne spomni na jezik svoj, ter na veliko večino svojih gostov. — In vendar bi morsli uprav v tej ulici slovenski napisi na dan, kajti tu je promet z našimi ljudmi posebno živ. Dal Bože, da bi imele te besede vendar-le nekaj vspela!

Božičica v Bazovici. Iz Bazovice se nam piše: Dne 17. t. m. je priredil klub tržaških hribolazcev lepo „božičico“ v prid naši šolski mladini. Ves popoludne minole nedelje je bilo videti naše otročice skakuti po dvorišču gospe udove Urban-

čičeve, kjer se je vrnila „božičica“. Otroci so komaj čakali zaželenjene trenotke. Ko je odbila 5. ura, odprla so se vrata in vrli smo krasno z lučicami posejano božično drevo. Otroci (kakih 140) vstopili so jeden po jeden ter prejeli vsak svoj dar: pisanke, peresa, avinčnike, robce, kape, zapestnice itd. Najpridnejši mej njimi je bil celo srebrno verižico. Pri razdeljevanju darov je bilo zbranega mnogo občinstva: hribolazev, gospoj in gospodičin. Vsi so se radovali na veselju naših otročic. Veselje je bilo tem večje, ker pri nas še nismo videli božičnega drevesca. Vsa čast in hvala omenjenemu klubu, da porabila svoja sredstva v tako blage namene. Naša mladina se bode gotovo hvaljevno spominjala večera z dne 17. t. m. — Po razdelitvi darov imeli so društveni banket, ki je trajal do 10. ure zvezde. Srečni in zadovoljni so se razeli.

L. Iz Rojana se nam piše: Na dopis iz Rojana, priobčen v 99. št. „Edinosti“ in tičeč se pevskega društva „Zarja“, moramo nekoliko odgovoriti. G. dopisnik trdi, da se je izvanredni občni zbor dne 10. decembra sklical le v ta namen, da se izbocenejo iz odbora vse narodni člani. Te nires, in g. dopisnik pozna prav malo naše razmere. Na zatrdirlo, da drugi narodni pevci hočejo ostati svesti svoji zastavi, moramo le to odgovoriti da vse hočemo ostati zvesti narodni zastavi. Sicer pa bi povprašali po vsej pravici, kateri so ti narodni ostali pevci?! Tudi to ni res, da v odboru sede „sami novi, v društvenih zadevah popolnoma nevedni in za narodno stvar malo zavzeti možje“. V odbor so bili res voljeni drugi možje, ali taki, ki so bili že kedaj popred v odboru; le tistih ni več v odboru, katerim je bilo naše pevsko društvo deveta briga. Vsi pevci smo prišli do prepričanja, da tako ne smemo naprej, ako hočemo ohraniti naše pevsko društvo. Le zato smo zahtevali izvanredni občni zbor, da se voli nov odbor. G. dopisnik občaluje, da manever nekaternikov. Podasi gospod, ali ne veste, da so ravno ti „nekateriki“ ohranili društvo. G. dopisnik opozarja pevce: „Glejte, kaj delete“ — mi pa kličemo njemu: Glejte, kaj pišete in govorite! Vsi mi izvrševalni udje pevskoga društva „Zarja“ se hočemo zvesti boriti za narodni obstanek in pokazati hočemo s pripomočjo našega g. predsednika, kako draga nam je to naše društvo — napeti hočemo vse svoje moči v prospel narodnega petja.

(Dostavek uredništva). Se zadovoljstvom jemljam na znanje to zatrdirlo gg. pevcev, a dozvoljujemo si izraziti iskreno željo, da bi se vrlj Rojanci složno, kakor dnesdaj, borili za to, kar je njim vsem in nam pri srcu — za obstanek narodnosti naše. —

Tržaško podporno in bračno društvo vabi na domačo zabavo, katero napravi veselčni odsek na Silvestrov večer v društvenih prostorih (ulica Stadion št. 19, I. nadstr.). Razpored: 1. Igranje na glasoviru: „Verček domačih napevov“. 2. Šaljivo srečkanje. 3. Deklamacija: „Silvestrov večer“. 4. Igranje na citrah s spremiščanjem na gosilih. 5. Prosta zabava. Po gg. članih vpeljani gostje so dobro došli! Začetek ob 7. uri zvezde. Ustopena prosta.

Iz Mavhinj se nam piše: Dne 7. t. m. izročili smo materi zemlji smrtno ostanke našega marljivega in nepozabnega vodje veteranske godbe, Valentina Urdiha. Pogreb je bil zares sijajan, kajti privrelo je ljudstva od vseh strani. Pri pogrebu je svirala veteranska godba. Hvala vsem onim, ki so kazali poslednjo čast pokojniku.

Veterani.

Vabilo na XCVII. odborovo skupščino „Slovenske Matice“, katera bude v četrtek d. 6. 21. decembra t. l. ob 5 uri popoludne v društvenih pisarniških prostorih na kongresnem trgu št. 7. Dnevni red: 1. Potrdilo zapisanika o XCVII. odborovi seji. 2. Na-

znanila predsedništva. 3. Poročilo gospodarskega odseka. 4. Poročilo književnega odseka. 5. Poročilo tajnikovo. 6. Posameznosti.

Prošnja do usmiljenih src. Neki siromašni ženski ukral je nepoznan lopov na trgu Ponte rosso sveto 15 goldinarjev — vse njen premoženje, s katerim je baratala. Nesrečnica se nahaja sedaj v najhujši bedi, ker si ne more pomagati na nobeno stran. Zima je tu, skrbeti mora za dva nedolžna otročica, pomoči od nikoder — to Vam je res uboga, usmiljenja vredna ženska! Vime človekoljubnosti se obračamo do blagih usmiljenih src slovenskih, da ubogi ženski pomorejo s kakim darčkom; saj jim vse povrne ljubi Bog! Dotičnica se imenuje Josipina Kavčič, je doma tam od Postojine in stanuje v Via Media št. 38.

Se slično prošnjo obračamo se danes zlasti do rodoljubov po vsej Istri v prilog bedni rodbini Antonu Korenu od Babicev na Pomjanščini. Znano je vsemu svetu, da je na Pomjanščini vsled srčnih narodnih in političkih bojev marsikdo zašel v navskrije se zakonom. Tako se je zgodilo tudi gori imenovanemu Antonu Korenu. Obsojen je bil radi izgredov na 4 meseca zapora, preiskava pa je trajala 3 meseca, tako je presedel celih 7 mesecov. Ker je siromak, zaščil je njegova na vsem nedolžna družina v skrajno bedo, da je res usmiljenja vredna. Rodoljubna srca naj se ob teh poesije polnih praznikih, ko bodo slavili spomin rojstva našega Izvečičarja, spomnijo tudi teh siromakov. Saj le tako bodo ustrezali božji volji Njega, ki je bil z golj ljubezen in usmiljenje, ako po svoji moći pomagamo revnim in bednim.

Ivan Ristič, znani državnik in bivši srbski regent, je tako nevarno obolel, da se je batil najhujšega. Ristič trpi na revmatizmu.

Strajk tiskarjev? Z Dunaja javlja, da so se minolo nedeljo na sedemdesetih krajih Avstrije vrili shodi tiskarjev, na katerih so se pogovarjali, kako bi se dali organizovati obči strajk.

Razprava proti društву „Omladina“, katerega delovanje navaja vlada kot poglaviti vzrok proglašenju izjemnega stanja v Pragi, bude trajala več tednov. Zatoženih je 78 oseb.

Umor na Reki. Dne 17. t. m. proti večeru pahnil je neznan človek drugega človeka med štetanjem na Rudolfovi obali na Reki v morje in pobegnil. Akoprav so iskali nešrečne, niso našli še njegovega trupla. Hudodelstvo videlo je več ljudij, vendar pa ni misli nihče na to, da bi prijal bežečega morilca.

Morilec svojega stotnika. V Lvovu ustrelil je te dni učanski podčastnik Evgen Pajuta svojega stotnika Barisa, med tem, ko je isti večerjal. Morilec je potrgnil dvakrat, zasačili so ga pa z novim ga priveli v varnost.

Nezgoda. 16letni kmetski fant Fran Zidar iz Tomaja padel je raz voz drva, katero je pripeljal v Trst na prodaj in si zlomil desno nogo. Odnesli so ga v bolnico.

Nezveta hišina. 18letna hišina Karolina Železnik iz Komna ukradla je svojemu gospodarju Hektorju Segretu 2 cekina. Dobila je za to štiri mesedne ječo.

Nehvaležen bolnik. Zdravniku dr. Markus-u ukradel je nehvaležen bolnik zimsko suknjo, katera je visela v predobi. Med bolniki, kateri so iskali brezplačne pomoči pri dr. Markusu, bil je tudi 18letni čevljar Viktor Furlan. Njega so zaprli, ker je na sumu, da se je hotel skazati zdravniku hvaležnega s tem, da mu je odnesel suknjo.

Sodnisko. 19letni čevljar Ferdinand Berzin iz Trsta obsojen je na 4 meseca ječe radi goljufije. Pridržal si je najden denar. — 37 letni zidarski mojster Josip Miklavec iz Trsta obsojen je zaradi iznevenjenja na 6 tednov ječe. — 44 letni

